

Landsøver- samt Hof- og Stadsrettens Dom af 31te Januar 1859: „Forsaauidt angaaer de Indstævnte, Proprietair P. Kosfoed til store Myregaard, 6te og 8de Frivorne de Ole Pedersen afvises Sagen. For de Indstævnte, Proprietair Jørgen P. Møller til Valensgaard, Udsbruger Jens Christian Lund af Askirkeby, deres Bedkommende bor Gitanterne, efternævnte Huusmand og Udbyggere af Aaker Sogn, Peter Michael Petersen og Jørgen H. Larsen være berettigede til Andeel i den Aaker Sogn ved Udskiftningen tillagte Part af Høilungen og de Kongelige Udmarksjorder paa Bornholm eller til det dem tillagte fuldkomne Bederlag for Afsavn af Brugsbretten til bemeldte Jorder. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves. At efterkommes under Udsærd efter Loven. Procurator Delbanco tillægges i Salair 20 Rdl. af det Offentlige.“

Høiesterets Dom.

Gitanterne have for Høiesteret principaliter paaftaaet den indankede Dom annulleret, saaledes at Sagen afvises fra Overretten, idet de have formeent, at, naar Sagen, der er afviist fra Overretten med Hensyn til 33 for Underretten medindstævnte Hartkornseiere, ikke for disses Bedkommende kunde paaftjendes af Overretten i Realiteten, burde den, paa Grund af det imellem bemeldte Hartkornseiere og Gitanterne, som ere de øvrige 87 Hartkornseiere i Aaker Sogn, stedfindende litis consortium i det Hele ex officio have været afviist fra Overretten, hvor Gitanterne ikke mødte, da de ellers, saafremt de Indstævnte ansaaes berettigede til Andeel i Aaker Sogns Part af de under Sagen omhandlede Udmarksjorder, vilde blive lodtagne i disse med en mindre Brøfdeel, end Tilfældet vilde have været, hvis Sagen under Set afgjordes for samtlige 120 Hartkornseieres Bedkommende. En saadan Formindskelse af de Gitanterne tilkommende Brøfdele af de ommeldte Jorder findes imidlertid ikke at maatte blive en nødvendig Følge af Sagens Paaftjendelse i Realiteten for deres Bedkommende alene, om endog de Indstævnte findes berettigede til Andeel i Udmarksjorderne; thi forsaavidt de 33

Hartkornseiere ifølge Underrettsdommen maatte erholde en større Andeel, end om de vare blevne at være Parter i Sagen for Overretten og Høiesteret, behøver der derfor ikke at stee nogen Afgang i den Gitanterne tilkommende Andeel, hvorimod det Areal, bemeldte 33 Hartkornseiere maatte faae mere, end der ellers kunde være tilfaldet dem, vil kunne affortes i den Andeel, der vil tilfalde de Indstævnte. Da der nu, navnlig efterat Sagen, forsaavidt de Indstævnte havde paaftaaet, at den omtvistede Jord skulde ansees for Commune- Eiendom, allerede var bleven afviist ved Underrettsdommen, heller ikke iøvrigt skjønnes for Overretten at have været nogen saadan processuel Forbindelse imellem Gitanterne og de 33 andre Hartkornseiere, at Sagen ikke uden Krænkelse af Gitanternes Ret skulde kunne paaftjendes i Realiteten alene for disses Bedkommende, vil den foranførte Paaftand ikke kunne tages til Følge.

Naar Gitanterne dernæst have gjort Indsigelse imod, at Indstævnte Peter Michael Petersen betragtes som Part i Sagen, da han for Underretten har tilkjendegivet, at han paa Grund af Salg af sit Huus og Bortflytning fra Sognet ikke længere kunde være Part eller Formand i Sagen, findes der dog ikke at være tilstrækkelig Feie til at forstaae denne Yttring saaledes, at Husets nuværende Eier, der for Høiesteret har erklæret at have betragtet sig som Part i Sagen, ikke skulde kunne ansees som indtraadt i den i hans Sted. Sagen findes derfor at kunne paaftjendes i Realiteten ogsaa for bemeldte Indstævntes Bedkommende ligesaavel som for de flere andre Indstævntes, med hvis Stilling lignende Forandring maatte være foregaaet.

I Sagens Realitet have Gitanterne for Høiesteret først søgt at gjøre gjældende, at ved den ifølge Kongelig Resolution af 25de Mai 1842 foregaaede og den 19de September 1848 af det daværende Kongelige Rentekammer approberede Udskiftning mellem Kongen og Bornholmerne ere disses Andele i Udmarksjorderne blevne udlagte til Hartkornet og derved dannet et Sameie for Hartkornseierne, hvori de Indstævnte, der intet Hartkorn eie, selvfølgelig ingen